

Fingrid Oyj
Datahub

LAUSUNTO

19.2.2016

datahub@fingrid.fi

Viite: Kommentointipyyntöne 21.12.2015 ja 29.1.2016

Paikallisvoima ry:n lausunto datahub-projektin prosessi- ja tietomallikokonaisuuden määrittelydokumentaatiosta sekä teknisestä dokumentaatiosta

Paikallisvoima ry kiittää mahdollisuudesta lausua Fingrid Oyj:n datahub-projektin prosessi- ja teknisistä määrittelydokumenteista. Tässä lausunnossa esitämme kootusti kommentteja ja muutosehdotuksia molempiin dokumentteihin. Lisäksi olemme tehneet kommentit pyydetysti myös suoraan liitteinä oleviin dokumentteihin.

Sähkömarkkinamalli ja laskutus

Prosessityövaiheessa ei olla tyydytty kirjaamaan nykytilaa, vaan on jostain syystä voimakkaasti tehty määrittelyt dokumentteihin myyjävetoisen markkinamallin mukaisesti. Sopimusprosessi tulee määritellä niin, että asiakkaan valinnan mahdollisuus säilyy eli asiakas voi ottaa yhteyttä valintansa mukaan verkonhaltijaan tai myyjään.

Datahubin toiminnallinen ja tekninen ratkaisumalli ei saa olla kannanotto minkään markkinamallin puolesta. Energiategollisuus ry ei ole ottanut kantaa markkinamalliin eikä Fingridinkään pidä ottaa siihen kantaa. Työ- ja elinkeinoministeriö (TEM) tekee tarvittaessa ratkaisun mallista.

Datahubin selvityksessä ei pitänyt ottaa kantaa laskumalliin. Nyt määrittelydokumenteissa on selkeästi määritelty malliksi myyjävetoinen yhden laskun malli. Paikallisvoima ry ei hyväksy tätä.

Laskutuksen pitää mahdollistaa jatkossakin myös erilaisten palveluiden laskuttaminen.

Datahubin hinnoittelu ja kustannustenjako

Uusi tiedonvaihtoratkaisu tuottaa väistämättä muutos- ja lisäkustannuksia toimijoille, eivätkä saadut säästöt välttämättä kata kustannuksia. **Kustannusten jaosta ei ole esitelty mallia prosessi- eikä teknisessä määrittelydokumentissa. Emme hyväksy ”Selvitys sähkön vähittäismarkkinoiden**

tulevaisuuden tiedonvaihtoratkaisusta” -loppuraportin 16.12.2014 määrittelyjä kustannustenjaosta.

Kustannukset on kohdistettava järjestelmän käytön (esimerkiksi transaktioiden määrä, käyttöpaikkojen tai sopimusten määrä) **perusteella**. Jos kustannuksia ei kohdenneta aiheuttamisperiaatteen mukaisesti, niin alan toimijoiden määrä vähenee, koska pienemmiltä toimijoilta häviää toiminnan edellytykset.

Kaikkien toimijoiden, mukaan lukien myös uusien toimijoiden, pitää maksaa datahubin käyttöönotosta maksu. Toisin sanoen datahubiin liittymisestä pitää periä liittymismaksu toimijan koon mukaisesti.

Valvonta ja sanktiot

Datahubin perustamisen yksi tärkeimmistä kriteereistä oli helpompi ja keskitetty valvonta sekä sanktiot. Tämän takia **valvotut asiat ja vaaditut palvelutasot pitää kirjata täsmällisesti datahubia tulevaisuudessa operoivan yhtiön ja toimijan (verkkoyhtiö, sähkömyyjä, kolmannet osapuolet) välille tehtävään sopimukseen**. Samoin poikkeamista seuraavat toimenpiteet pitää dokumentoida. Vastuut tiedoista ja tiedonvaihdosta pitää määrittellä selkeästi. Fingridin on sovittava Energiaviraston kanssa sanktioinnista.

Datahubin ja toimijoiden palvelusopimuksissa vaadittujen palvelutasojen (SLA) tulee olla markkinoiden toiminnan mahdollistamiseksi riittävän täsmällisiä ja vaativia alan toimijoille. **Datahubia tulevaisuudessa operoivan yhtiön pitää valvoa aktiivisesti, mieluiten päivittäin, palvelusopimuksissa olevien SLA-tasojen noudattamista**. Esimerkki liian löysästä valvonnasta on 100-kertaisten tuntiarvojen hyväksyminen dokumentin määrittelyn mukaisesti (pitäisi olla enimmillään 10-kertainen).

Energiaviraston pitää huolehtia aktiivisesti sanktioinnista, jos toimija ei toimi sovittujen vaatimusten (SLA) mukaisesti. Sanktioiden pitää olla suhteessa toimijan liikevaihtoon.

Kustannussäästöt eivät toteudu

Tietojen säilytysajan (6 vuotta tai 10 vuotta) pitää olla yhtenevä lainsäädännön kanssa. Poikkeava säilytysaika aiheuttaa tuplajärjestelmien tarpeen ja lisäkustannuksia alan toimijoille. Joko lakia tai säilytysaikaa pitää muuttaa.

10 vuoden säilytysaika aiheuttaa 6 vuoden säilytysaikaan verrattuna turhia lisäkustannuksia. **Paikallisvoima ry esittää 6 vuoden säilytysaikaa**. Nykyään Suomessa on käytössä etäluettavat mittarit, joita luetaan päivittäin. 10 vuoden säilytysajalle ei ole perusteita, sillä nykyään mittareita luetaan huomattavasti aiempaa useammin ja virheet huomataan nopeammin. Myös kirjanpitolaisissa edellytetään tietojen säilyttämistä 6 vuoden ajan, joten 6 vuoden tietojen säilytysaika datahubissa olisi myös tämän kanssa linjassa.

Tiedonvaihdon selvityksen loppuraportissa ehdotettiin, että datahub toteuttaisi lakisääteisen raportoinnin, koska siten olisi saatavissa koko alalle kustannussäästöjä. Nyt dokumentissa on rajattu tämä hyöty pois toteamalla, että raportointia ei toteuteta datahubiin. **Mielestämme lakisääteinen raportointi pitää toteuttaa datahubissa loppuraportin mukaisesti ja tuoda tarvittavat tiedot datahubiin.**

Loppuraportissa 16.12.2014 tärkeimpiä perusteita datahubin perustamiselle olivat toimijoiden kustannustehokkuuden ja markkinoiden toiminnan parantaminen. Paikallisvoima on huolissaan siitä, että onko näitä asioita huomioitu riittävästi prosessien ja teknillisen toiminnallisuuden määrittelyissä.

Päätökset, valvonta ja sanktiot

Tarvittavat päätökset tulee tehdä ja tiedonsiirtoratkaisu toteuttaa harkituin ja tehokkain askelin siten, että järjestelmä on käytössä perusmuodossaan mahdollisimman pian. Myöhempien vaiheiden suunnittelu tässä vaiheessa ja raskas hankemalli eivät mielestämme ole perusteltuja.

Järjestelmää suunniteltaessa on otettava huomioon valmiudet sähkön vähittäismyynnin sääntelyyn ja luvanvaraisuuteen sekä sanktioihin ja niiden toimintaan.

Järjestelmän tulee olla Energiaviraston ja Fingridin valvonnassa, mutta järjestelmän (erilaisten) käyttäjien edustus ja vaikutusmahdollisuudet tulee varmistaa niin järjestelmää suunniteltaessa, rakennettaessa kuin käytettäessäkin. Järjestelmän tai sitä hallitsevan yhtiön ei sinänsä tarvitse olla esim. kantaverkkoyhtiön omistuksessa, vaan palvelu voidaan kilpailuttaa/ostaa markkinoilta hintakilpailun varmistamiseksi.

Kokonaistoimitussopimukset

Kokonaistoimitussopimukset aiheuttavat datahubin toimintaan monimutkaisuutta ja lisää kustannuksia. Kokonaistoimitusmenettely on myös ristiriidassa verkon ja myynnin eriyttämisen kanssa. **Siksi kokonaistoimitussopimukset pitää purkaa erillisiksi verkko- ja myyntisopimuksiksi.** Suurimmassa osassa alan yrityksiä sopimukset ovat olleet jo pidemmän aikaa jaettuna kahdeksi erilliseksi sopimukseksi.

Kunnioittaen,

Toivo Hurme
toiminnanjohtaja
Paikallisvoima ry

Paikallisvoima ry:n jäsenyhtiöt

- Alajärven Sähkö Oy
- Ekenäs Energi Ab - Tammisaaren Energia Oy
- Esse Elektro Kraft Ab
- Etelä-Savon Energia Oy
- Haminan Energia Oy
- Herrfors Oy Ab
- Imatran Seudun Sähkö Oy
- Jakobstads Energi Ab
- Jylhän Sähköosuuskunta
- Kanteleen Voima Oy
- Katternö Oy Ab
- Keminmaan Energia Oy
- Keravan Energia Oy
- Keuruun Sähkö Oy
- Koillis-Satakunnan Sähkö Oy
- Kokemäen Sähkö Oy
- Kokkolan Energia Oy
- Kotkan Energia Oy
- Kronoby Elverk Ab
- KSS Energia Oy
- Kuoreveden Sähkö Oy
- Köyliön-Säkylän Sähkö Oy
- Lammaisten Energia Oy
- Lankosken Sähkö Oy
- Lehtimäen Sähkö Oy
- Leppäkosken Sähkö Oy
- Mäntsälän Sähkö Oy
- Naantalin Energia Oy
- Nurmijärven Sähkö Oy
- Nykarleby Kraftverk Ab
- Outokummun Energia Oy
- Paneliankosken Voima Oy
- Parikkalan Valo Oy
- Porvoon Energia Oy - Borgå Energi Ab
- Rauman Energia Oy
- Sallila Energia Oy
- Satapirkan Sähkö Oy
- Seinäjoen Energia Oy
- Suomen Voima Oy
- Tripower Oy
- Vakka-Suomen Voima Oy
- Valkeakosken Energia Oy
- Vatajankosken Sähkö Oy
- Vetelin Energia Oy

- Ålands Elandelslag
- Äänekosken Energia Oy